

II

(Sdělení)

SDĚLENÍ ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ KOMISE

COVID-19

Pokyny týkající se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb

(2020/C 86 I/01)

Krise způsobená koronavirem upozornila na problém, jak chránit zdraví obyvatelstva a zároveň zabránit tomu, aby nedošlo k narušení volného pohybu osob a k poskytování zboží a základních služeb po celé Evropě. Provádění politik Unie v oblasti kontrol osob a zboží by se mělo řídit zásadou solidarity mezi členskými státy.

Aby se zabránilo nedostatkům a zhoršení sociálních a hospodářských obtíží, s nimiž se všechny evropské země již potýkají, je zachování fungování jednotného trhu klíčové. Členské státy by proto neměly přijímat opatření, která by ohrozila integritu jednotného trhu se zbožím, zejména v dodavatelských řetězcích, ani se dopouštět jakýchkoli nekalých praktik.

Členské státy musí vždy přijímat své občany a rezidenty a usnadňovat průjezd ostatních občanů EU a rezidentů, kteří se vracejí domů.

Pokud jde o opatření spojená s řízením hranic, je klíčová koordinace na úrovni EU.

Tyto pokyny proto stanoví zásady integrovaného přístupu k účinné správě hranic s cílem chránit zdraví, přičemž bude současně zachována integrita jednotného trhu.

I. Doprava zboží a služeb

1. Odvětví dopravy a mobility má zásadní význam pro zajištění hospodářské návaznosti. Je nezbytné přijmout kolektivní a koordinovaná opatření. Přeprava záchrannou službou by měla mít v rámci dopravního systému prioritu (např. prostřednictvím „zelených pruhů“).
2. Kontrolní opatření by neměla narušovat kontinuitu hospodářské činnosti a měla by zachovávat fungování dodavatelských řetězců. Přeprava zboží bez překážek je zásadní pro zachování dostupnosti zboží, zejména u základních produktů, jako jsou potraviny, včetně hospodářských zvířat, životně důležité lékařské a ochranné prostředky a vybavení. Obecně by tato opatření neměla vést k vážnému narušení dodavatelských řetězců, základních služeb obecného zájmu a národních ekonomik a hospodářství EU jako celku.
3. Mělo by být umožněno cestování za účelem zajištění přepravy zboží a služeb. V této souvislosti je usnadnění bezpečného pohybu pracovníků v dopravě, včetně řidičů nákladních automobilů a strojvedoucích, pilotů a leteckých posádek, přes vnitřní i vnější hranice klíčovým faktorem pro zajištění dostatečného pohybu zboží a základního personálu.

4. Pokud členské státy zavedou omezení přepravy zboží a cestujících na základě veřejného zdraví, mělo by tomu tak být pouze v případě, že jsou tato omezení:
 - a. transparentní, tj. zakotvená ve veřejných prohlášeních/dokumentech;
 - b. řádně odůvodněná, tj. musí uvádět důvody a souvislost s Covid-19. Odůvodnění musí být vědecky podložená a podpořená doporučeními Světové zdravotnické organizace (WHO) a Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC);
 - c. přiměřená, tj. nejdou nad rámec toho, co je nezbytně nutné;
 - d. relevantní a specifická pro jednotlivé druhy dopravy, tj. omezení jakéhokoli druhu dopravy musí být přizpůsobeno danému druhu dopravy, a
 - e. nediskriminační.
5. Veškerá plánovaná omezení týkající se dopravy by měla být oznámena Komisi a všem ostatním členským státům včas a v každém případě před jejich provedením, aniž jsou dotčena zvláštní pravidla, která se vztahují na mimořádná opatření v odvětví letectví.

II. Dodávky zboží

6. Členské státy by měly zachovat volný oběh veškerého zboží. Měly by zejména zaručit dodavatelský řetězec základních produktů, jako jsou léčivé přípravky, lékařské vybavení, základní produkty a potraviny podléhající rychlé zkáze a hospodářská zvířata. Pokud to není řádně odůvodněno, nemělo by být uloženo žádné omezení pohybu zboží na jednotném trhu, zejména (avšak nikoli pouze) základních produktů, zboží souvisejícího se zdravím a zboží podléhajícího zkáze, zejména potravin. Členské státy by měly pro nákladní dopravu určit prioritní pruhy (např. Za využití „zelených pruhů“) a zvážit upuštění od stávajících víkendových zákazů.
7. Na zboží, které se v rámci jednotného trhu EU nachází v souladu s právními předpisy, by neměly být ukládány žádná další požadavky na osvědčení. Je třeba poznamenat, že podle Evropského úřadu pro bezpečnost potravin neexistuje důkaz, že potraviny jsou zdrojem viru Covid-19 nebo zdrojem jeho přenosu ⁽¹⁾.
8. Pracovníci v dopravě, zejména ti, kteří dodávají základní produkty, ale nejen oni, by měli mít možnost pohybovat se přes hranice podle potřeby a neměla by být v žádném případě ohrožena jejich bezpečnost.
9. Členské státy by měly zajistit neustálou tvorbu rezerv na pokrytí sociálních potřeb, aby se zabránilo panice a přešlo riziko nebezpečného přelidnění obchodů, což bude vyžadovat aktivní závazek celého dodavatelského řetězce.
10. V případě potřeby by měly být posíleny zvláštní dopravní uzly (např. přístavy, letiště, logistická centra).

III. Opatření v oblasti zdraví

11. Je třeba přijmout vhodná opatření pro osoby, které v souvislosti s Covid-19 představují riziko pro veřejné zdraví. Měly by mít přístup k odpovídající zdravotní péči s ohledem na stanovení priorit podle různých profilů jednotlivých případů ve vnitrostátních systémech zdravotní péče.

⁽¹⁾ <https://efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

12. Na základě osvědčených postupů zdravotnických orgánů v členských státech se na vnějších hranicích doporučují tyto kroky:
- zavést vstupní kontrolní opatření (primární ^(?) a sekundární ^(?)), jejichž cílem je posoudit výskyt příznaků a/nebo expozici cestujících, kteří přicházejí z postižených oblastí nebo zemí, viru Covid-19; vyplnění formuláře pro vyhledávání cestujících v souvislosti s ochranou veřejného zdraví na palubě letadel, trajektů, vlaků nebo autobusů přijíždějících po přímém nebo nepřímém spojení z postižených oblastí nebo zemí; vyplnění námořního zdravotního prohlášení na všech připlouvajících lodích s uvedením všech navštívených přístavů;
 - rozdávat cestujícím přijíždějícím z postižených oblastí nebo do těchto oblastí odjíždějícím informační materiály (letáky, bannery, plakáty, elektronické prezentace atd.);
 - zavést výstupní kontrolní opatření, jejichž cílem je posoudit výskyt příznaků a/nebo expozici cestujících, kteří odjíždějí z postižených oblastí nebo zemí, viru Covid-19. Cestujícím, u nichž bylo zjištěno, že byli vystaveni viru Covid-19 nebo jsou jím nakaženi, by nemělo být povoleno cestovat;
 - izolace podezřelých případů a přemístění skutečných případů do zdravotnického zařízení. Orgány na obou stranách hranice by se měly dohodnout na vhodném řešení případů osob, u nichž se má za to, že představují riziko pro veřejné zdraví, jako jsou další testy, izolace nebo karanténa a zdravotní péče – buď v zemi příjezdu, nebo na základě dohody v zemi odjezdu.
13. Aby byly tyto kontroly účinné, za osvědčené postupy se považuje:
- zavedení stálých operačních postupů a zajištění dostatečného počtu vyškolených pracovníků;
 - zajištění ochranných prostředků pro zdravotnické i jiné pracovníky a
 - poskytování aktuálních informací zdravotnickým pracovníkům a dalším příslušným pracovníkům v místech vstupu, jako jsou pracovníci ostrahy, policie, celní správa, státní přístavní inspekce, přístavní lodivodi a pracovníci úklidové služby.

Většina těchto opatření má být přijata zdravotnickými orgány nebo pod jejich dohledem. Pohraniční orgány hrají zásadní podpůrnou úlohu, mimo jiné tím, že poskytují informace cestujícím, a tím, že případy okamžitě odkazují na příslušné zdravotnické služby.

IV. Vnější hranice

14. Všechny osoby, občané EU i státní příslušníci zemí mimo EU, překračující vnější hranice a vstupující do schengenského prostoru, podléhají systematickým kontrolám na hraničních přechodech. Hraniční kontroly mohou zahrnovat zdravotní kontroly stanovené v oddíle III.
15. Členské státy mají možnost odepřít vstup státním příslušníkům třetích zemí, kteří nejsou rezidenty, pokud vykazují příslušné symptomy nebo byli zvláště vystaveni riziku infekce a jsou považováni za hrozbu pro veřejné zdraví.
16. Alternativní opatření k odepření vstupu, jako je izolace nebo karanténa, mohou být uplatněna, pokud jsou považována za účinnější.
17. Jakékoli rozhodnutí o odepření vstupu musí být přiměřené a nediskriminační. Opatření je považováno za přiměřené, pokud bylo přijato po konzultaci zdravotních orgánů a bylo jimi posouzeno jako vhodné a nezbytné pro dosažení cíle v oblasti veřejného zdraví.

^(?) Primární kontrola zahrnuje úvodní posouzení ze strany personálu, který nemusí nutně absolvovat lékařský výcvik. Činnosti zahrnují vizuální sledování cestujících za účelem zjištění příznaků infekční choroby, měření tělesné teploty cestujících a vyplnění dotazníku cestujícími ohledně přítomnosti příznaků a/nebo expozice infekčnímu agens.

^(?) Sekundární kontrolu by měl provádět personál s lékařským výcvikem. Zahrnuje důkladný pohovor, cílené lékařské a laboratorní vyšetření a druhé měření teploty.

V. Vnitřní hranice

18. Členské státy mohou znovu zavést dočasné kontroly na vnitřních hranicích, je-li to odůvodněno veřejným pořádkem nebo vnitřní bezpečností. V mimořádně kritické situaci může členský stát určit potřebu znovu zavést kontroly na hranicích jako reakci na riziko nakažlivé choroby. Členské státy musí oznámit znovuzavedení hraničních kontrol v souladu s Schengenským hraničním kodexem.
 19. Tyto kontroly by měly být prováděny přiměřeným způsobem a s náležitým ohledem na zdraví dotčených osob. Osobě, která je jednoznačně nemocná, by neměl být odepřen vstup, měla by však být přijata vhodná opatření, jak je uvedeno v bodě 11.
 20. Provádění zdravotních kontrol všech osob vstupujících na území členských států nevyžaduje formální zavedení kontrol na vnitřních hranicích.
 21. Pro občany EU musí být zachovány záruky stanovené ve směrnici o volném pohybu. Zejména musí být zajištěna nediskriminace mezi vlastními státními příslušníky členských států a rezidenty, kteří jsou občany EU s jinou státní příslušností. Členský stát nesmí odepřít vstup občanům EU nebo státním příslušníkům třetích zemí, kteří pobývají na jeho území, a musí usnadňovat průjezd ostatních občanů EU a rezidentů, kteří se vrací domů. Členské státy však mohou přijmout vhodná opatření, jako například požadavek, aby osoby vstupující na jejich území po návratu z oblasti zasažené virem Covid-19 podstoupily dobrovolnou izolaci nebo podobná opatření, pokud stejné požadavky stanoví pro své vlastní státní příslušníky.
 22. Kontroly na hranicích, jsou-li zavedeny na vnitřních hranicích, by měly být organizovány tak, aby se zabránilo vzniku velkých shromáždění (např. front), což by mohlo vést ke zvýšenému šíření viru.
 23. Členské státy by měly umožnit a usnadnit překračování hranic přeshraničním pracovníkům, a to zejména (avšak nejen) těm, kteří pracují v odvětví zdravotní péče, potravinářství a v dalších základních službách (např. péče o děti, seniory, kritičtí pracovníci veřejných služeb) s cílem zajistit nepřerušovanou profesní činnost.
 24. Členské státy by se měly koordinovat tak, aby prováděly zdravotní prohlídky na jedné straně hranice, aby se zabránilo překrývání a čekací době.
 25. Členské státy, a zejména sousedící členské státy, by měly úzce spolupracovat a koordinovat svou činnost na úrovni EU, aby byla zajištěna účinnost a přiměřenost přijatých opatření.
-